

Forfatter: Worm, Jacob

Titel: Thesis 18.

Citation: Worm, Jacob: "Thesis 18.", i Worm, Jacob: . - [1968], udg. af ERIK SØNDERHOLM , [1968]-1994, s. 243. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-worm01val-shoot-idm140677732409312.pdf> (tilgået 21. september 2021)

Anvendt udgave: . - [1968]

Thesis 18.

☒ Nu fortsætter vi til afgudsbillederne for krig, og de mangler næsten tal, som de største, middelstore og mindste tilbeder, så at vi erkender os næppe jævnbyrdige til i det mindste at opregne dem. Vi har hørt sige, at feltherrer, øverst og officerer var blevet bestukket med en fremmed konges penge og fremmed guld, og at de ikke uden mened forråder hele hære til fjenden, overgiver forskansninger og borge, der er betroet deres troskab og beskyttelse, hænger enten deres egen konges område 244 repetit armis, flammis, incendiis, direptionibus ac cædibus, longè truculentius quam ipsum hostem devastare. Opportunum tempus negligere, et [negligenter] terere, hosti claustris inclusô elabendi rimam et occasionem aperire, ut incolumis evadat, clandestina sed nefaria literarum commercia cum hoste ultro citroque habere, è regione occupata non hostes, sed boves et oves abigere, in publico prælio copiarum cornua confundere, ut sinistrum cornu cum sinistra fortuna haud raro sed plus vice simplici conflictetur, sopena ac somnô obrutos hosti [insulam] invadendi copiam facere, ducibus interim de suprema Domini potestate rixantibus, [donec] superveniens Philippus aliquis, non sine ingenti strage, litem dirimat, direptum cum largo sanguine deponat. Consiliarios intimos militares prava et perversa suggerere consilia vel de tempore protrahendo, vel de exercitu dividendo, et parte ejus in medium hostium agmen immittenda, vel de urbe plusquam munitissima et humana ope vix superabili, frustra et incassum ponte fractô oppugnanda, vel de civitate Christiani alicujus Regis justo comœatu ac re frumentaria non instruenda, in quibus et ejus furfuris sexcentis / aliis, imprudentissimarum mentium consiliis frigidis ac distractis, more vulpinum Samsonicarum, sapientissimi consilarii bellici, ut haberi volunt, à mascula rusticorum prole bellum vel per transennam perlustrante exploduntur, deridentur, exsibilantur, et æternis diris devoventur. Porrò compertum habemus, eadem idola bellica non abstinuisse ab insidiis Regi et toti patriæ collocandis, nec non omne flagitiorum genus in bello exercuisse, impunitatem tamen à plusquam nimis indulgentissimo Rege consequuta. Sed quosnam Fructus ejusmodi proditoris et diuturnæ moræ, nec non præter jus fasque concessæ impunitatis sperabimus et præstolabimur? respondeo: pacem perniciosissimam, luctuosam, foedam, bonisque deplorandam omnibus, laceratam patriam, et in suis, si non cineribus, certè suspiriis anhelantem,

245 eller det, han søger at genvinde med retfærdige våben, med flammer, ildspåsættelser, udplyndringer langt mere rå end fjenden selv, forsømmer det gunstige tidspunkt og spilder den forsømmeligt, åbner en revne og en anledning for fjenden, der var indesluttet af forskansninger, til at undvige, således at han undslipper uskadt, de har hemmelige, men skændige brevlige handler frem og tilbage med fjenden; de røver ikke fjenderne fra den besatte egn, men okser og forråd, de sammenblander hærens fløje under offentligt slag, således at venstre fløj næppe sjældent, men mere end én gang kæmper med ulykkeligt udfald, de skaffer, overvældet af søvn og dvale, fjenden adgang til at angribe øen, idet hærførerne i mellemtiden kivedes om den højeste kommandopost, indtil en eller anden Filip, der kom uventet, ikke uden et umådeligt nederlag, bilagde den bilagte strid og bragte den til ophør med et stort blodbad; de fortroligste militære rådgivere udtænker dårlige og onde råd enten om at trække tiden ud eller om at dele hæren og sende en del af den midt ind i fjendernes slagorden eller om at angribe en mere end velbefæstet og med menneskelig kraft næppe overvindelig by, forgæves og til ingen nytte, da broen blev afbrudt, eller om ikke at forsyne en eller anden kristen konges stad med rimeligt forråd og kornforsyning, med hensyn til hvilke og dette skæls 600 andre planer, såre ukloge sinds kolde og adspaltede planer (efter de samsoniske ræves skik) de såre vise krigsråder (som de vil regnes for) udklappes, udles, udpibes og ofres til evige forbandelser af en bondesøn af mandkøn, der oplyser krigen eller snaren. Fremdeles har vi erfaret, at samme krigsavgudsbilleder ikke har afholdt sig fra at lægge baghold mod kongen og hele fædrelandet samt har udøvet enhver art skændsler i krigen, (men) at de dog ikke er blevet straffet af den mere end alt for højst eftergivende konge. Men hvilke frugter af dette forræderi og den daglige tøven samt den ustraffethed, der er tilstået hinsides ret og billighed kan vi håbe og vente på? Jeg svarer: en højst ødelæggende, sørgelig, hæslig og for alle gode beklagelig fred, et sønderrevet fædreland, som stønner, skriger og er stedt i pine - om ikke under sin aske, så til visse under sine suk, så at jeg undrer mig over, at himlenes retfærdighed ikke nedstyrter ild over disse skændige forrædere og dødbringende

246 vagientem et in agone constitutam, ut mirer, justitiam coelorum non imitare ignem in nefarios istos proditores et perniciosos consiliarios, tot malorum, totque infortuniorum fabros et auctores exitialis, vel terram faucibus suis apertis eosdem deglutire et absorbere nolle. Da, quæso, rationem, quod non coelum et terra de iis vindictam sumat justissimam? respondeo: quia nec in coelo nec in terra locum merentur, stygis qvippe et inferni candidati. Manet tamen in vigore suo tritum illud vicinorum nostrorum Danorum puta, proverbium: Mand henger de smaa tyfve och lader de store gaae.